EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 06 02
COM(2021) 282 final

2021/0137 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo nustatyta, kad valstybės narės savo ekonominę politiką ir užimtumo skatinimą vertina kaip bendro intereso reikalą ir savo veiksmus koordinuoja Taryboje. 148 straipsnyje taip pat nustatyta, kad Taryba priima užimtumo gaires, o 121 straipsnyje nurodyta, kad jos turi atitikti bendras ekonominės politikos gaires.

Bendrų ekonominės politikos gairių galiojimo laikotarpis nenustatomas, o užimtumo gairės turi būti rengiamos kasmet. Šios gairės pirmą kartą bendrai (kaip integruotas dokumentų rinkinys) priimtos 2010 m. pagal strategiją „Europa 2020“. Iki 2014 m. integruotos gairės nesikeitė. 2015 m. priimtos peržiūrėtos integruotos gairės. Siekiant paskatinti nacionalinio lygmens reformas ir nustatyti atnaujinto konvergencijos proceso visoje Europoje kryptį, 2018 m. užimtumo gairės buvo suderintos su 2017 m. lapkričio mėn. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtais Europos socialinių teisių ramsčio principais. Gairės nebuvo keičiamos iki 2019 m. Jos buvo pakeistos 2020 m., kad būtų įtraukti elementai, susiję su COVID-19 krizės padariniais, žaliąja ir skaitmenine pertvarka ir JT darnaus vystymosi tikslais.

Užimtumo gairės drauge su bendromis ekonominės politikos gairėmis buvo pristatytos Tarybos sprendime dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (Integruotų gairių II dalis); jos suteikia pagrindą konkrečioms šalims skirtoms rekomendacijoms atitinkamose srityse.

Visi užimtumo politikos gairėse nurodyti tikslai ir svarbiausi uždaviniai lieka galioti. Remiantis SESV 148 straipsnio 2 dalimi, gairių galiojimas 2021 m. turi būti patvirtintas Tarybos sprendimu, pasikonsultavus su Europos Parlamentu, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Regionų komitetu bei Užimtumo komitetu.

Užimtumo gairės yra tokios:

5 gairė. Darbo jėgos paklausos didinimas

6 gairė. Darbo jėgos pasiūlos didinimas ir galimybių įsidarbinti, įgūdžių bei kompetencijos gerinimas

7 gairė. Darbo rinkų veikimo ir socialinio dialogo veiksmingumo gerinimas

8 gairė. Lygių galimybių visiems skatinimas, socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu

2021/0137 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 148 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ([1]),

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([2]),

atsižvelgdama į Regionų komiteto nuomonę ([3]),

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę ([4]),

kadangi:

(1) valstybės narės ir Sąjunga turi siekti parengti suderintą užimtumo strategiją, skirtą visų pirma kvalifikuotai, tinkamai parengtai, gebančiai prisitaikyti darbo jėgai bei į ateitį orientuotoms ir į ekonomikos pokyčius reaguojančioms darbo rinkoms skatinti, kad būtų pasiekti Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje nustatyti visiško užimtumo ir socialinės pažangos, subalansuoto ekonomikos augimo ir aukšto lygio aplinkos apsaugos ir aplinkos kokybės gerinimo tikslai. Valstybės narės užimtumo skatinimą turi laikyti bendro intereso reikalu ir savo veiksmus šiuo atžvilgiu derinti Taryboje, atsižvelgdamos į nacionalinę praktiką, susijusią su vadovybės ir darbuotojų pareigomis;

(2) Sąjunga turi kovoti su socialine atskirtimi ir diskriminacija bei skatinti socialinį teisingumą ir apsaugą, moterų ir vyrų lygybę, kartų solidarumą ir vaiko teisių apsaugą. Nustatydama ir įgyvendindama savo politiką ir veiksmus, Sąjunga turi atsižvelgti į reikalavimus, susijusius su didelio užimtumo skatinimu, tinkamos socialinės apsaugos užtikrinimu, kova su skurdu bei socialine atskirtimi, taip pat susijusius su kokybišku švietimu bei mokymu ir žmonių sveikatos apsauga, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 9 straipsnyje;

(3) vadovaudamasi SESV, Sąjunga parengė ir įgyvendino ekonominės ir užimtumo politikos derinimo priemones. Kaip šių priemonių dalis, Tarybos sprendimo (ES) 2020/1512 ([5]) priede išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės (toliau – „Gairės“) kartu su Tarybos rekomendacijoje (ES) 2015/1184 ([6]) nustatytomis

---

1 OL C , , p. .

2 OL C , , p. .

3 OL C , , p. .

4 OL C , , p. .

5 2020 m. spalio 13 d. Tarybos sprendimas (ES) 2020/1512, dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL L 344, 2020 10 19, p. 22–28).

6 2015 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2015/1184 dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių (OL L 192, 2015 7 18, p. 27).

valstybių narių ir Sąjungos ekonominės bendromis politikos bendromis gairėmis sudaro integruotas gaires. Jomis turi būti vadovaujamasi įgyvendinant politiką valstybėse narėse ir Sąjungoje, atspindint valstybių narių tarpusavio priklausomybę. Tokiu būdu suderinta Europos ir nacionalinė politika bei reformos turi sudaryti tinkamą bendrą tvarų ekonominės ir užimtumo politikos priemonių derinį, kuriuo turėtų būti užtikrintas teigiamas šalutinis poveikis;

(4) gairės atitinka Stabilumo ir augimo paktą, galiojančius Sąjungos teisės aktus ir įvairias Sąjungos iniciatyvas, įskaitant 2020 m. spalio 30 d. Tarybos rekomendaciją ([7]), 2016 m. vasario 15 d. Tarybos rekomendaciją ([8]), 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendaciją ([9]), 2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendaciją ([10]), 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų ([11]), 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją ([12]), 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendaciją ([13]), 2014 m. kovo 10 d. Tarybos rekomendaciją ([14]), 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendaciją ([15]), 2021 m. kovo 4 d. Komisijos rekomendaciją dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE) ([16]) ir [Tarybos rekomendaciją dėl Europos vaiko garantijų sistemos nustatymo ([17])];

(5) Europos semestras skirtingas priemones sujungia į visa apimančią integruotos daugiašalės ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo ir priežiūros sistemą. Siekiant aplinkos tvarumo, našumo, teisingumo ir stabilumo, į Europos semestrą įtraukti Europos socialinių teisių ramsčio principai ir Europos semestro stebėsenos priemonė – socialinių rodiklių suvestinė, drauge numatant tvirtą bendradarbiavimą su socialiniais partneriais, pilietine visuomene ir kitais suinteresuotaisiais subjektais. Tai padeda siekti darnaus vystymosi tikslų. Sąjungos ir valstybių narių užimtumo ir ekonominė politika turėtų būti derinama su Europos perėjimu prie neutralaus poveikio klimatui, aplinkos atžvilgiu tvarios ir skaitmeninės ekonomikos, didinant konkurencingumą, užtikrinant tinkamas darbo sąlygas, skatinant inovacijas, propaguojant socialinį teisingumą ir lygias galimybes, taip pat kovojant su nelygybe ir regioniniais skirtumais;

(6) klimato kaita ir su aplinka susiję iššūkiai, globalizacija, skaitmenizacija, dirbtinis intelektas, nuotolinis darbas, platformų ekonomika ir demografiniai pokyčiai pakeis Europos ekonomiką ir visuomenę. Sąjunga ir jos valstybės narės turėtų

---

7 2020 m. spalio 30 d. Tarybos rekomendacija „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“, kuria pakeičiama 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo 2020/C 372/01 (OL C 372, 2020 11 4, p. 1–9).

8 2016 m. vasario 15 d. Tarybos rekomendacija dėl ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką (OL C 67, 2016 2 20, p. 1).

9 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos rekomendacija dėl įgūdžių tobulinimo krypčių (OL C 484, 2016 12 24, p. 1).

10 2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendacija dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos (OL C 153, 2018 5 2, p. 1).

11 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų (OL C 189, 2018 6 4, p. 1).

12 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl kokybiškų ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemų (OL C 189, 2019 6 5, p. 4).

13 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių (OL C 387, 2019 11 15, p. 1).

14 2014 m. kovo 10 d. Tarybos rekomendacija dėl stažuočių kokybės sistemos (OL C 88, 2014 3 27, p. 1).

15 2020 m. lapkričio 24 d. Tarybos rekomendacija dėl profesinio rengimo ir mokymo siekiant tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo 2020/C 417/01 (OL C 417, 2020 12 2, p. 1–16).

16 2021 m. kovo 4 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/402 dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE) C/2021/1372 (OL L 80, 2021 3 8, p. 1–8).

17 …

bendradarbiauti, kad veiksmingai reaguotų į šiuos struktūrinius veiksnius ir prireikus pritaikytų esamas sistemas, pripažindamos glaudžią valstybių narių ekonomikos ir darbo rinkų bei susijusios politikos tarpusavio priklausomybę. Tam reikia imtis suderintų, plataus užmojo ir veiksmingų politikos veiksmų tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmenimis, vadovaujantis SESV ir Sąjungos nuostatomis dėl ekonomikos valdymo. Politikos veiksmai turėtų apimti postūmį tvarioms investicijoms, atnaujintą įsipareigojimą nuosekliai vykdyti ekonomikos augimą, kokybiškų darbo vietų kūrimą ir produktyvumą skatinančias reformas, tinkamas darbo sąlygas, socialinę ir teritorinę sanglaudą, aukštynkryptę konvergenciją, atsparumą ir fiskalinę atsakomybę. Jais turėtų būti derinamos pasiūlos ir paklausos valdymo priemonės, kartu atsižvelgiant į jų poveikį aplinkai, užimtumui ir visuomenei;

(7) Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija paskelbė Europos socialinių teisių ramstį ([18]) (toliau – ramstis). Ramsčio dokumente nustatyta dvidešimt principų ir teisių, kuriais siekiama remti gerai veikiančias ir sąžiningas darbo rinkas bei socialinės gerovės sistemas ir kurie skirstomi į tris kategorijas: lygios galimybės ir galimybė įsidarbinti, tinkamos darbo sąlygos ir socialinė apsauga ir įtrauktis. Principai ir teisės suteikia Sąjungos strategijai kryptį ir užtikrina, kad perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ir aplinkos tvarumo, skaitmeninė transformacija ir demografiniai pokyčiai būtų socialiai sąžiningi ir teisingi. Ramstis ir susijusi socialinių rodiklių suvestinė sudaro orientacinę sistemą, padedančią stebėti valstybių narių užimtumo ir socialinės srities rezultatus, skatinti nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens reformas ir derinti šiandieninės modernios ekonomikos socialinį ir rinkos aspektus, be kita ko, skatinant socialinę ekonomiką. 2021 m. kovo 4 d. Komisija pateikė Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą ([19]), kuriame nustatyti didelių užmojų, bet realistiški užimtumo, įgūdžių, švietimo ir socialinės srities pagrindiniai ir papildomi tikslai, kuriuos tikimasi pasiekti iki 2030 m.;

(8) 2021 m. gegužės 8 d. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime ES vadovai ([20]) pripažino, kad Europos socialinių teisių ramstis yra esminis ekonomikos atsigavimo elementas ir pažymėjo, kad jo įgyvendinimas sustiprins Sąjungos skaitmeninės, žaliosios ir sąžiningos pertvarkos siekį ir padės siekti aukštynkryptės socialinės ir ekonominės konvergencijos bei spręsti demografines problemas. Jie pabrėžė, kad socialinis aspektas, socialinis dialogas ir aktyvus socialinių partnerių dalyvavimas – konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos šerdis. Valstybių narių nuomone, Komisijos pateiktas Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas suteikė naudingų ramsčio įgyvendinimo gairių, be kita ko, užimtumo, įgūdžių, sveikatos ir socialinės apsaugos srityse. ES lyderiai palankiai įvertino naujuosius iki 2030 m. pasiektinus ES pagrindinius tikslus užimtumo srityje (dirbti turėtų 78 proc. 20–64 m. gyventojų), įgūdžių srityje (mokymuose kasmet dalyvauti turėtų 60 proc. suaugusiųjų) ir skurdo mažinimo srityje (skurstančiųjų turėtų sumažėti bent 15 mln., iš jų – 5 mln. vaikų) ir peržiūrėtą socialinių rodiklių suvestinę, padedančią stebėti pažangą įgyvendinant socialinių teisių ramsčio principus laikantis politikos koordinavimo tvarkos Europos semestro kontekste. Be to, jie pažymėjo, kad Europai palaipsniui atsigaunant po COVID-19 pandemijos pirmenybė bus teikiama perėjimui nuo darbo vietų išsaugojimo prie jų kūrimo ir darbo vietų kokybės didinimui, ir

[18] Tarpinstitucinė deklaracija dėl Europos socialinių teisių ramsčio (OL C 428, 2017 12 13, p. 10).

[19] Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas“ (COM(2021) 102 *final*).

[20] Europos Vadovų Taryba, Porto deklaracija, 2021 m. gegužės 8 d.

pabrėžė, kad bus labai svarbu įgyvendinti Europos socialinių teisių ramsčio principus, siekiant užtikrinti, kad įtraukiojo ekonomikos atsigavimo kontekste būtų kuriama daugiau ir geresnių darbo vietų visiems. Galiausiai valstybės narės pabrėžė, kad svarbu atidžiai stebėti, įskaitant aukščiausiu lygmeniu, pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramsčio principus ir siekiant ES pagrindinių tikslų iki 2030 m.;

(9) darbo rinkos, įskaitant nacionalinius darbo užmokesčio nustatymo mechanizmus, reformos turėtų būti vykdomos pagal nacionalinę socialinio dialogo praktiką, siekiant sąžiningo darbo užmokesčio, kuriuo užtikrinamas deramas gyvenimo lygis ir tvarus ekonomikos augimas. Taip pat turėtų būti suteikiama galimybė plačiai apsvarstyti socialinius ir ekonominius klausimus, įskaitant tvarumo, konkurencingumo, inovacijų, kokybiškų darbo vietų kūrimo, darbo sąlygų, dirbančiųjų skurdo, švietimo ir įgūdžių, visuomenės sveikatos ir įtraukties bei realiųjų pajamų gerinimo. Valstybės narės ir Sąjunga turėtų užtikrinti, kad COVID-19 krizės socialinis ir ekonominis poveikis bei jos poveikis užimtumui būtų sumažintas ir kad pokyčiai būtų sąžiningi ir socialiai teisingi. Reikėtų siekti stiprinti atsigavimą ir siekį kurti įtraukią ir atsparią visuomenę, kurioje žmonės būtų apsaugoti ir įgalinti numatyti bei valdyti pokyčius ir kurioje jie galėtų būti aktyvūs visuomenės ir ekonomikos dalyviai. Suderintas aktyvios darbo rinkos politikos krypčių rinkinys, kuris apima laikinosios samdos ir veiklos keitimo paskatas, įgūdžių politiką ir geresnes užimtumo tarnybų paslaugas yra reikalingas tam, kad būtų remiamas su veiklos keitimu susijęs judėjimas darbo rinkoje, kaip pabrėžta Komisijos rekomendacijoje (ES) dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE);

(10) turėtų būti kovojama su visų formų diskriminacija, užtikrinama lyčių lygybė ir remiamas jaunimo užimtumas. Turėtų būti užtikrinta prieiga ir galimybės visiems ir turėtų būti mažinamas skurdas bei socialinė atskirtis, be kita ko, vaikų, visų pirma užtikrinant veiksmingą darbo rinkų veikimą ir adekvačias bei įtraukias socialinės apsaugos sistemas ir šalinant švietimo, mokymo ir dalyvavimo darbo rinkoje kliūtis, be kita ko, investuojant į ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą bei į skaitmeninius įgūdžius. Atsižvelgiant į COVID-19 krizę ir visuomenės senėjimą, itin svarbu laiku suteikti lygias teises į įperkamas ilgalaikės priežiūros bei sveikatos priežiūros paslaugas, įskaitant prevenciją ir sveikatos priežiūros skatinimą. Turėtų būti toliau išnaudojamas neįgaliųjų potencialas prisidėti prie ekonomikos augimo ir socialinio vystymosi. Sąjungos darbo vietose įsitvirtinant naujiems ekonomikos ir verslo modeliams, darbo santykiai taip pat kinta. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad dėl naujų darbo formų atsiradę darbo santykiai palaikytų ir stiprintų Europos socialinį modelį;

(11) integruotos gairės turėtų būti konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, kurias Taryba gali pateikti valstybėms narėms, pagrindas. Atsižvelgiant į tai, kad ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planai yra visapusiški ir juose remiamasi perspektyvia politika, 2021 m. Komisijai nereikėjo teikti rekomendacijų tokius planus pateikusioms valstybėms narėms. Vis dėlto 2021 m. Komisija pateikė rekomendacijų dėl valstybių narių biudžeto būklės, kaip numatyta Stabilumo ir augimo pakte;

(12) siekdamos paskatinti užimtumą, socialines investicijas, socialinę įtrauktį, prieinamumą, darbuotojų kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes, mokymąsi visą gyvenimą ir kokybišką švietimą ir mokymą visiems, įskaitant skaitmeninį raštingumą ir įgūdžius, valstybės narės turėtų visapusiškai pasinaudoti

iniciatyva REACT-EU ([21]), pagal kurią iki 2023 m. skiriama sanglaudos politikos lėšų, „Europos socialiniu fondu +“, naująja Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone ([22]) ir kitais Sąjungos fondais, įskaitant Teisingos pertvarkos fondą ir „InvestEU“. Nors integruotos gairės yra skirtos valstybėms narėms ir Sąjungai, jos turėtų būti įgyvendinamos palaikant partnerystę su visomis nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, glaudžiai įtraukiant parlamentus, socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės atstovus;

(13) Užimtumo komitetas ir Socialinės apsaugos komitetas, vadovaudamiesi atitinkamais Sutartyje nustatytais savo įgaliojimais, turėtų stebėti, kaip, atsižvelgiant į užimtumo politikos gaires, įgyvendinama atitinkama politika. Šie komitetai ir kiti Tarybos parengiamieji organai, susiję su ekonominės ir socialinės politikos koordinavimu, turėtų glaudžiai tarpusavyje bendradarbiauti. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija turėtų tęsti dialogą politikos klausimais, visų pirma dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių;

(14) buvo pasikonsultuota su Socialinės apsaugos komitetu,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Tarybos sprendimo (ES) 2020/1512 priede išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės toliau taikomos 2021 m., o valstybės narės į jas atsižvelgia įgyvendindamos užimtumo politiką ir reformų programas.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas

[21] 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/2221, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su papildomais ištekliais ir įgyvendinimo taisyklėmis, siekiant suteikti paramą COVID-19 pandemijos sukeltai krizei ir jos socialiniams padariniams įveikti skirtiems veiksmams skatinti ir pasirengti žaliajam, skaitmeniniam ir atspariam ekonomikos atgaivinimui (REACT-EU) (OL L 437, 2020 12 28, p. 30–42).

[22] 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17–75).